

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1607. Soc. 68.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

Annus 1607. Soc. 68.

1.

Ulyssipone habita sunt mense Aprili Provinciae comitia ad eligendos, qui cum jure suffragii Romae Generali Congregationi interessent. Congregatio Provincialis. Electi PP. Franciscus Gouvea, & Franciscus Pereira, qui Romam concesserunt cum P. Antonio Mascarenio. Provinciam moderabatur interim vicaria potestate P. Martinus Mellus. Anno sequenti celebrata Romae comitia.

2. In Asiam, Americam, & Africam superpetias misit Provincia: ad Indias undecim; sex erant Lusitani, quatuor Itali, unus Belga Nicolaus Trigautius, quem gesta sua & scripta orbi notissimum fecere. Die 5. Februarii egressi Tagum, Octobris decima intrarunt Goanum portum. Sex Lusitani Brasiliae tulere subsidium, P. Emmanuel Lima cum potestate Visitatoris, ejus socius P. Jacomius Monscirus, & Matthaeus Gonsalvius coadjutor, duo scholastici, & alius coadjutor. Angolam petivit P. Ludovicus Brandanus Portuensis cum Emmauele Bernardio fratre laico. Profecti ad regiones ultramarinas.

3. Ad insulas Capitis viridis & Guineam iter aggressi terni sacerdotes ornatissimi virtutibus, Emmanuel Almeida Trancozensis, Praefectus scholarum Ulyssiponensium, Emmanuel Alvarus natus Turribus novis, Petrus Netus Povoensis: postremi duo erant Coadjutores spirituales. Almeida fervorem omnes, qui virum noverant, admirabantur. Conimbricae docuit annis octo humaniores litteras, quinquennio Philosophiam: ad magisteria aequae, ac ad sacras conciones donis praecellentibus instructus. Profecti ad Caput viride.

4. Negotium unice egerat cum Provinciali. Ideo duntaxat de professione cognitum, quando navigium conscendit. Mense Februario soluta vela, eodem tenuerunt insulae portum. Illic debebat e nostris solus Petrus Fernandus coadjutor, qui diebus novem elapsis cum P. Emmauele Alvaro navigavit ad flumen, quod magnum dicunt, in Africae continenti, ut essent auxilio Patri Barreirae, simul ejus supplerent vices, quod erat opus illius praesentia ad res domesticas ordinandas: nam Rex nuper jusserat in insula D. Jacobi Collegium fundari, quo 12. focii alerentur.

5. P. Almeida situm ac domos elegit ad nostra ministeria commodiores, quam fuerint conductae pretio, quibus hactenus utebamur. Laborabat instar integri Collegii, pueros Latinitatem, Presbyteros Theologiam moralem edocebat. Magnam adhibuit curam, ne sine baptismo morerentur adulta mancipia. Biennio ad alias insulas sacerdos non pervenerat, ut moris erat quot annis; decernit eas adire; ast jam conscensurus celocem impeditur ab insula Praefecto. Id tamen ortum commodi, quod alius sacerdos externus eo transfretaverit ad expiandas incolarum conscientias.

6. Non diu superstites vixerunt hi duo vineae Domini cultores. Nam Augusti octava die mors sustulit P. Petrum Netum. De ipso scripsit P. Almeida, in ea regione non secus castigationibus fregisse corpus, atque solitus erat in Lusitania, cum insulae id minime ferat Coelum supra modum insalubre. Virginem matrem, ac Dominicam passionem dilexit intimis sensibus. Virtutes religiosas in seipso admirabiliter excoluit. Suorum commodorum vix alius repertus tam incurius. Studebat contemni, & ab omnibus pro nihilo pendi. Franciscus Correa summus insularum Praefectus deferri fecit in suum palatium, ut ejus valitudini diligentius consulere. Paruit, tamen invitus, amicissimi hominis charitati, cum domi nostrae id fieri commodum non posset. Sepultus a Canonice in sacello primario templi maximi. Ejus virtutes, quemadmodum & P. Emmanuelis Almeidae, sunt in lucem editae in opere de domicilio tironum Conimbricensium. Moritur P. Petrus Netus.

7. Non

Mors P. Emmanuelis Almeida.

7. Non dispar fatum excepit P. Almeida 17. Octobris. Cùm, posthabitis vitæ suæ commodis, labori impensè vacaret, omnibus omnia factus, ut omnes Christo lucrifaceret, pernicioso correptus morbo sanctissimè profudit animam. Nec præclaræ, quibus pollebat, naturæ ac scientiarum dotes aliam ei vitam persuadere poterant, quàm se immolare animarum salutis. Habuit fratrem germanum P. Antonium Almeida sanctimoniam clarum apud Sinenses.

Expeditio P. Barreiræ.

8. P. Balthasar Barreira suscepit expeditionem spe, quàm successu majorem. Bena regnum est in locis mediterraneis, ad quod per flumen alterius domini conscenditur. Eò pervenerat fama Regum à Patre converforum in regione saltus Leænæ. Benensem Regem pariter cupido invasit amplectendi Christiana sacra. Mittit nuncios ad Patrem, & cum eis adolescentem filium suum. Inter maxima vitæ discrimina longum iter emensus Barreira agit cum Rege de superstitione multiplici deferenda, ipsèque paulatim annuebat; cum supervenit Bexerinus (ita illic vocant præcones legis Mahumetanæ) qui pro concione cœpit laudibus evehere Mahumetana dogmata, deprimere Christiana, atque Christo maledicere. His verbis, & metu Regis se superioris, Benensis animus profusus est immutatus. Cùm nulla melioris successus affulgeret spes, Barreira inter eadem pericula ad saltum Leænæ revertit; quo tempore P. Emmanuel Alvarus in eas accesserat regiones, mirum in modum illius conspectu recreatus.

Gesta ab Emmanueli Alvaro.

9. P. Emmanuel Alvarus in navigatione magnis defunctus pelagi periculis ob vadosa maria, ad Guinalæ appulsus regna, profuit Lusitanis, duobus cumprimis, quos inter se conciliavit, nam mutuis ardebant odiis. Quòd gratiâ pollerent apud Regem, erant momenti non parvi ad conversionem Ethnicorum, Rex ipse Emmanuelis suavis demolitur idola sua, & barbarum morem sustollit occidendi famulos post mortem dominorum suorum, ut quibus vivi, eisdem mortuis fervirent. Petiit baptismo ablui: verum, ut sunt hujusmodi Nigri, instabiles in proposito, fervor dilatione probatur.

P. Barreira revertitur à Guina.

10. P. Balthasar post res innumeras in Dei gloriam apud eos Æthiopes gestas, neophytis Emmanueli commendatis, magno sui desiderio relicto navigium conscendit reversus ad S. Jacobi insulam. Etenim delatis ad se duorum lociorum funeribus, res domestica erat in magna solitudine; & oportebat providere foundationi Collegii. Divinâ factum providentiâ, ut ventis parum faventibus sit coactus in alios, atque alios portus oræ maritimæ se recipere. Ubique Lusitanis suæ salutis incuriis instar novæ facis illuxit. Tempus edocuit, non casu in eas terras delatum; nam si ventus favisset cursui ad insulam, capienda fuisset navis à piratis mare infestantibus. Ubi illud deseruere, ventus è continenti perflans Barreiram sospitem invexit portui, exceptum ab indigenis velut Angelum.

Obit P. Fernandus Carvalius.

11. Ex Ulyssiponensi Domo Professa in domum æternitatis commigrarunt. Undecimâ Junii P. Fernandus Carvalius Palmelensis, ætatis anno quinto supra septuagesimum. Pauperum, pupillorum, & viduarum habebatur Parens. Fuit è præclaris sui temporis Concionatoribus.

Dominicus Fernandus.

12. Septimâ Augusti secutus est Dominicus Fernandus coadjutor, exquisitæ virtutis, quam probavit sædus cancer vultum depascens. Tulit atrocissimas carnificinas invictâ patientiâ; cui malus dæmon invidens, adeit sæpe sub horrenda larva, cubile aperit, intròque agit canes, qui turbarent ægroti pacem. Sed invocatâ ope B. Virginis, terribiles formæ extemplo disparuerunt. Ipse tranquillissimè expiravit.

P. Emmanuel Fernandus.

13. Collegium Ulyssiponense suum etiam tributum morti dedit. Vigessimâ septimâ Octobris P. Emmanuelem Fernandium, Provinciæ Brasiliensis Procuratorem, de quo apud omnes erat non vulgaris opinio. Modestia, & verba de rebus divinis indicabant hominem sanctum. Ferebatur occultâ manu pulsata templi nostri cymbala, ubi spiritus P. Emmanuelis corpore solutus est.

14. Ter-

14. Tertia Novembris ibidem in urnam sepulchralem incidit P. Didacus Barrius nonagenarius. Conimbricæ in Societatem adscitus est anno 1550. Nec in tanta senectute ulla admisit immunitates à communi more alienas, lectum ipse sternere, suâ manu cubiculum verrere solitus. Gravabatur immodico mærore ob Numen offensum, cum audiret narrari de publicis peccatis. Assiduus erat in tribunali pœnitentium. Deum rogavit de vita tolli mortis genere, quo nemini molestiam faceretur; auditus est, nam defectu nativi caloris invenere exanimatum.

P. Didacus
Barrius,

15. Portalegræ Cœlum petiit Angelicus tiro Antonius Vasconcellius, ibidem natus è primariis civibus. Cum in tirocinio cœpisset phthisi præviis indicibus laborare, missus ad Portalegrensem Residentiam, ut Cœlo patrio restitueretur sanitati; obtinuerunt parentes, ut secederet cum ipsis in prædium suum non longè ab urbe: paruit adolescens, quanquam illi nihil potuit acerbius contingere, qui vellet mori domi nostræ. Illic pejùs habenti succurrit P. Stephanus Caltrius, ac roboravit supremis Ecclesiæ præfidiis. Innocentem efflavit animam 29. Maji. Inde noctu in urbem portatus feretro, ac inter accensas faces locatus in aula ædium parentis.

Antonius
Vasconcel-
lius,

16. Vulgatâ morte Antonii, fit ingens concursus ad eum venerandum. Admirationem concivit odor suavissimus è cadavere diffusus; applicabant sudaria, quibus idem inhæsit odor; manus, pedesque oculabantur. Maximâ pompâ elatus & sepultus est in templo nostro. Illius virtutes multæ & egregiæ fuerunt. Quidquid modestiæ, familiaritatis cum DEO, proprii contemptus, & curæ ad cumulandam sanctimoniam Societas cupit in suis tronibus, enituit in Antonio, ut abundè liquet ex ipsius vita, quam in opere de tirocinio Eborenfi typis vulgavi.

17. Religioni nostræ se tradidit primis vitæ sanctæ principiis imbuendum P. Eduardus Costa è prima Nobilitate, frater P. Francisci Mendosæ scriptis suis notissimi. Quamvis esset hæres paternæ domûs, à nuptiis abstinuit, vitamque vixit sanctis moribus spectabilem. Exemplo Francisci fratris sui decrevit amplecti societatem. Apud nos virtutes cumulatis auxit incrementis. Bona sua donavit ad fundandum Scalabi Collegium.

Ingreditur P.
Eduardus
Costa.

18. Anno superiore relatum est P. Gasparem Azevedum cum Gaspare Dominguo Coadjutore profectum Loandâ ad Lusitanum exercitum in Cambamben, quò pervenit die quintâ Januarii. Sobam unum, sive Regulum, cum septem aliis Lusitanus capitis damnaverat: profuit Sobæ, & quinque aliis sociis presentia sacerdotis; nam sunt ante mortem sacrâ lymphâ Christo regenerati. Duo permoveri non poterant, otiosum esse, disstantes, Christianos fieri, si mortem non evaderent. Nostri multa bona scripserant ad Loandæ socios de regione Cambambenicum sibi aërem noxium experiri cœperunt, correpti acutis febribus; ex quibus consumptus est 22. Januarii Dominguius, natus Sabadelii in Lamecensi diœcesi. P. Azevedus ægrè perduravit usque ad 27. Maji, ortus Castellbranci diœcesis Guardiensis. Ambo ut boni Christi milites ceciderunt in acie, sèque in ea consecere pericula proximi juvandi ergò.

Res Angolæ.

Moriuntur
Azevedus
& Domin-
guius.

19. Cœptum Angolanum ædificium, ubi nunc est, prope forum. Hætenus incolebamus ædes ab urbe remotas, parùm nobis, parùm Civibus commodas, ut nostris fruerentur ministeriis. Gubernator, sive Præfectus, donavit terræ leucam ad Bengum flumen Collegio nostro. Etenim moris tunc erat, ut Gubernator terras divideret eâ conditione, ut, qui accipiunt, intra certos annos excolant, reddântque fructuosas. Nâ facerent, jure amisso Gubernator, cui lubitum, largiebatur.

Angolæ tem-
poralia.